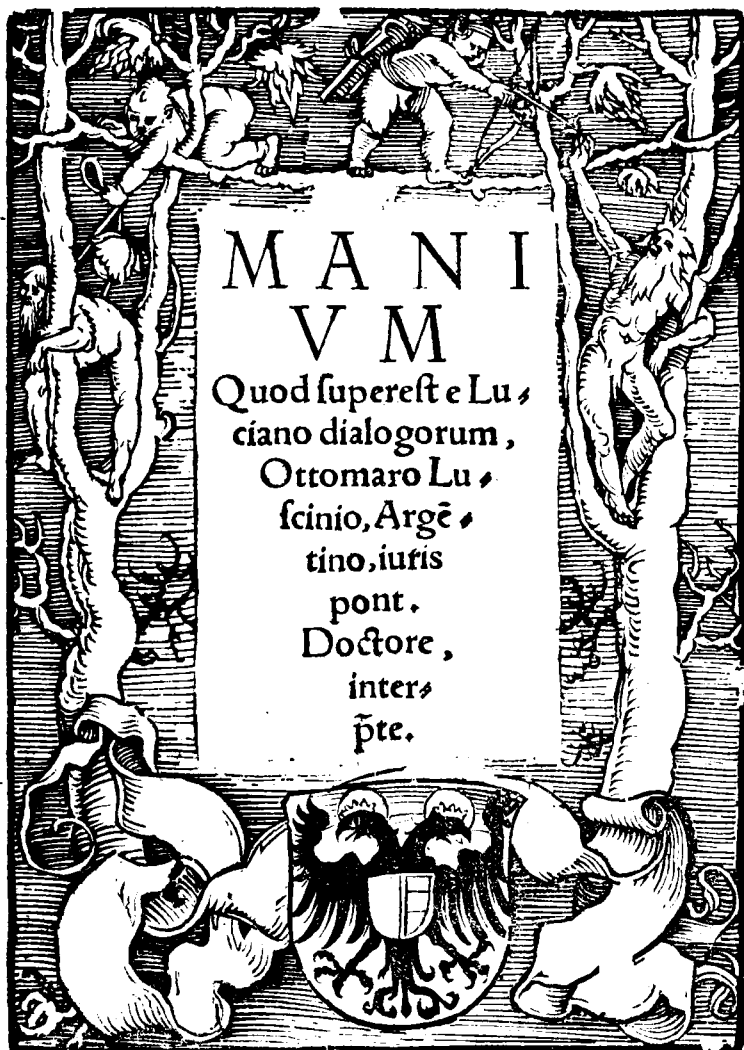

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

MANI
VM

Quod superest e Lu,
ciano dialogorum,
Ottomaro Lu,
scinio, Argē,
tino, iuris
pont.
Doctore,
inter
pte.

Magnifico & clarissimo viro Ioanni Grolle-
rio, christianissimi Francorum regis a secre-
tis, & Insubriae quaestori primario, Otto-
marus Luscinus, iuris pont. Doctor, S.D.

Videre videor mihi meo quodāmodo iure fecit
se Ioannes grolerie, literatorum atq; adeo litera-
rum huius cui praesidium atq; decus insigne, ut il-
lo meas lucubrationes, seu magis intempestiuos
quosdam conatus referam, quo solet turba erudi-
tiorum. Quom enim abhinc annū lustrarem Italiā,
atq; ibi uno omniū ore alterū te studiosorū Moe-
cenatem praedicari acciperem: quādo certatim rei
literariae antesignani & longe principes, vigilias
suas tibi inscriberent: non potui non probare tā
acre multitudinis de te iudiciū. Equidē falli tam
emunctae naris viros haud quāq; posse, porro au-
tem fallere, a moribus huiuscemodi arbitrabar eē
q; alienissimū. Itaq; tam insigni doctissimorū ho-
minum extimulatus exemplo, etiā atq; etiam of-
ferri nobis occasionem optabam, quantulocūq;
xeniolo animū in te nostrū tibi cōmendandī: vel
hoc ipso potissimū mihi visus sapere, q; sapientes
& si impari successu, non tamē dissimili admodū
studio conarer imitari. Nec voto sane defuit ma-
teria. q;ppe haud ita multo post Argentorati hic
apud Belgas, Maniū e Luciano dialogi praelo lite

rario excudendi tradebātur: ac præter Erasmos illos iam antea vulgatos, ac aliorū, etiā nostri qui dam, animi causa aliquando per ocium versi, quosuis numeris opus constaret, cœperant desiderari. Vnde si illos tuę præstantię dedicare velim, facile paratam nobis ansam explendi animū videbam. Atqui nō eram nescius, hosce meos ab Erasmi præceptoris, ac parentis loco venerandi, phrasi ac dicendi maiestate tam abesse, q̃ quę absunt longissime: quę res instituto nostro diu refragabatur. Quis em̃ ex tanto intervallo dissita coniungere non reformidet? Cæterę vicit tandem ratio tibi Grolierie, qui vere Apulei dignus es elogio, inter doctos nobilissimus, & inter nobiles doctissimus, labores nostros exiguos q̃dē illos, & meritis tuis longe inferiores, *μνημοσύνου* cuiusdaz vice offerendi: qui haud dubio scires, q̃ elegant ab Artaxerxe Persarū rege dictum sit, *δὲν ἥττορ βασιλικὸν καὶ φιλόανθρωπον εἶμαι, τοῦ μεγάλου διδόναι τὸ μικρὸν λαμβάνειν εὐμενῶς καὶ προθύμως*. En igit̃ tuis auspicijs hoc muneris, vel potius animi in te mei indicium, ceu scapham quandā naui onerarię passus sumus adnecti, merces aliquando cumulationes, sicubi ventos magis benignos senserimus, tibi allaturi. Bene interea vale, & me vel postremo loco in coetum admitte studiosorū qui te venerant ac faciūt plurimi, Argentorati Nonis Iañ. 1519.

MANIVM DIALOGI E LV.

Locutores. Diogenes, Pollux. DIO.

MAndata tibi Pollux a nobis q̄ citissime i vi-
tam migranti perferenda sunt. Siquidem (nī
fallor) tui cras erit muneris, ut reuiuifcas. ea sunt
huiuscemodi. Viso alicubi Menippo illo cinico,
Corinthe pone Cranęum, aut in Liceo, illic enim
in gymnasijs facile offenderis hominē, contēden-
tes mutuo philosophos irridentē, ne oro graue
ris hīscē virum verbis compellare. Iussit tibi Me-
nippe Diogenes, si satis iam riseris quā agunt in
terris, manes petas: ubi mīto plura quę rideas sis
habiturus. Nā illic etiamdū quod rideres in ambi-
guo erat, neq; vero id mediocrit̄. Quotus enim
quisq; est in tanta rerū varietate, qui humana q̄q;
prorsus norit exacte? Ceterę apud nos (quod &
meū nunc est negocium) a constanti risu vix uno
q̄ tibi temperaueris: potissimū sicubi videas diui-
tes illos, satrapas, & tyrānos tā abiectos & igno-
biles, ut solo eiulatu ab alijs dignoscantur. Deni-
q; iam estimes licebit, q̄ sint effoeminati atq; de-
generes, ex immodico terrenarum rerum affectu
& recordatiōe. Proinde admonitū abs te velim,
ut lupino plurimo peram impletā secum adferat,
aut forte Hecatis cœnam, ouumue ex lustratiōe,
vel aliud quippiam huiuscemodi repertum in tri

O. LVSCINIO INTERPRETE

uio. POL. Reddam equidē illū de his certiore
 Diogenes. Sed quonam modo potissimū homi-
 nem cognouero? aut qualis illi est facies? DIO.
 Vetulus est, & caluus, lacerna amictus passim p-
 forata, & omni ventorum flatui peruia. ea in pli-
 cis hincinde pāniculis variata est q̄ plurimis. Per-
 tinax vero illi risus est, & irrequieta philosopho-
 rum fastus & arrogantē contēplatio. POL. Fa-
 cile illum apud hosce inuenero. DIO. Num &
 a nobis mādati q̄ppiā feres philosophis? POL.
 Tu modo isthuc exponas. non em̄ tantillo nego-
 cio grauabimur. DIO. Iube obsecro, ut prorsus
 ab instituto suo posthac abstineant. Nil em̄ iā ali-
 ud agere videntur, q̄ q̄ meris nugis omnia inuol-
 unt. De cunctis rebus digladiantur: cornua sese
 mutuo habere, & crocodilos esse inuicē, colligūt
 argumentis. Deniq̄ inaccessible quēdā, & nulla un-
 q̄ ratione inuestiganda, indagare mentē perdo-
 cent. POL. Sed rudem me esse p̄dicabunt, &
 omnis eruditōis expertem, qui sapientiā eorum
 maledictis lacerauero. DIO. At tu contra ijs a
 nobis refer, ut plorent. POL. Facile nunciaue-
 ro. DIO. Diuites vero o Pollux, amicissime his-
 ce verbis affare. Quid oro nebulōes & nihili, auri
 sum tātō opere asseruatis? Cur dein cura & crucia

Pronerbi
 alii dicunt

MANIVM DIALOGI E LV.

atu vos ipsos conficitis? Porro aut, quid vobis & scenori, quo talentum accrescit talento? Quando quidem preter obolum, nihil est quod a vobis huc properantibus iam olim exigetur. POL. Referentur illis tum & hec quoque. DIO. Verum istis qui forma prestant ac viribus, Megillo corinthio, & Damoxeno luctatori dicito: quod apud nos sicut nec flaua quidem coma, aut oculorum gratia, vigor ue extat et rubor vultus: ita nusquam etiam nervos inuenias robustos, aut potentes humeros. Sed magis una omnium pulchritudo. Idem (quod aiunt) pulvis est, & renudatque glabrumque caluariae. POL. Neque hoc grauatim robustis dicere & formosis curauero.

DIO. Inopes proinde qui infelices sunt rerum successu, & misere premuntur rerum penuria, quorum haud mediocris turba est, nostris Spartane verbis soleris: dic ne lachrymentur, neue lugeant. quod fiet similes atque illos de ea aequalitate quae apud nos est certiores reddideris. Non enim visuri sunt quae piam sibi ex diuitum numero hic preferri. Denique si taliter visum tibi fuerit, eodem hoc nostro sermone Lacedemonios tuos corripe, libertatem hac via illis promittens. POL. Nequidem de Lacedemoniis dixeris Diogenes: non enim tolerauero: verum quae ad alios mandata dedisti exequar. DIO. Ita

O. LVSCINIO INTERPRETE

q̃ dimittamus eos,quādo sic lubitū est, dū modo ad alios quos pr̃dixi cōmissa nostra retuleris.

PLVTO, vel delatio contra Menippū.

C R O E S V S.

INiquo animo contuberniū Menippi huius cinici ferimus Pluto, itaq̃ nisi illum loco submoueris, nos alio cōmigrabimus. PLV. Qua oro molestia vos poterit afficere, qui pinde mortem obiit atq̃ vos omnes. CROE. Si quādo erūpentibus lachrymis cū gemitu, memoria repetimus ea quæ apud superos sunt in vita, Midas aurum, Sardanapalus plurimā voluptatem, & ego thesauros, subsannat ille, & probris atq̃ cōuicijs obstrepat, modo mācipia nos appellans, modo sceleratos. Ad hæc cantu suo nobis fletum intercipit ac cōturbat: deniq̃ prorsus est molestus. PLV. Quid isthuc rei est quod aiunt Menippe? ME. Vere hæc de me dicunt Pluto, siquidē odium me quoddā exagitat in ignobiles istos & perniciosos, quibus non erat satis perperam vixisse, nisi etiā vita iam functi, pr̃teritorū recordatione, q̃d corpore nō liceat impleāt mente. L̃tor itaq̃ ego & illos subinde laceſso. PLV. At vero parū de cens id est, quando quidē iure quodā tristant, rebus haud exiguis orbat. ME. Videris mihi &

MANIVM DIALOGI E LV.

tu quoq̃ desipere Pluto, qui suspirijs huiuscemo-
di patrocinaris. PLV. Haud quaq̃. non em̃ mei
est instituti ut inter eos concitem dissidiũ. ME.

At vos Lydorꝝ, Phrygum, & Assyriorꝝ oĩm im-
probissimi, ita habetote, ut nullus mihi sit a ppo-
sito desistendi animus: sequar quocũq̃ demigra-
ueritis, irritabo, canam, irridebo. CRœ. Quid est
obsecro, si hæc contumelia non est? ME. Falle-
ris Croese: sed (quod vestrũ fuit negociũ) per fas-
tum & insolentiã dignum sese estimare, quẽ deo-
rum vice homines adorent, liberis viris impone-
re, & mortis in totũ obliuisci, hæc sunt quæ nõ fi-
unt præter contumeliã. Flete igit̃ modo harũ rerũ
copia destituti. CRœ. Dñi boni, quanta ego vi-
opum? MI. Quanto quidẽ ego auro? SAR.
Ego verò quantis delicijs? ME. Agedũ sic faci-
te: vos lugeatis, at ego interim verbum istud ad

*Proverbi
alr dictũ.*

iecero, nosce te ipsum, contentuq̃ vos mulcebo.
Nã is potissimũ talibus lamentis videt̃ cõuenire.
Mercurij, & Charonis. MERCV.

Peducamus ad calculum, si lubet Portitor, ea
omnia quę mihi debes modo: ne rursus con-
tentio hoc pretextu inter nos oriat̃. CHA. Re-
ducamus Mercuri. melius est em̃ atq̃ expeditius
id fieri q̃primũ. MER. Anchorã primo curavi

O. LVSCINIO INTERPRETE

ut haberes quinq; drachmis. CHA. Magno dicis. M. Per Ditē, quinq; mercatus sū, Lora deinde ad vinciendos remos duobus obolis. CHA. Pone quinq; drachmas & duos obolos. MER. Item acum ad velum quinq; obolis. CHA. Adde & illos. MER. Ceram quoq; pro obstruendis nauiculę rimis, deinde clauos, & funiculū unde fecisti rudentē, oīa duobus drachmis. CHA. Age, digna hęc videntur quę emamus. MER. Hęc sunt omnia, nisi me aliud pręterijt in faciendā ratione. Sed quando ista redditurū te mihi pollicearis? CHA. Nunc Mercuri haud quāq; possibile est: verę si pestilentia, aut bellū aliquas huc copias transmiserit, tum ex frequenti traiectu lucrū nobis accrescet naus. MER. Ego igitur sedebo & pessimum hunc rerę statum expectabo, veluti ex aliorę perniciē mihi paraturus emolumētum?

CHA. Vides Mercuri pręsentē temporę conditionē, haud alię euenit: pax est, per pauci huc accedunt. MER. Melius certe sic agetur, ut diu differatur debitum. Cęterę veteres Charon nosti, quales olim aduenerint, nempe viriles cuncti, sanguinolenti, & bona pars vulnerati. At nūc quisquis moritur, venenum hausit paratū ab uxore, vel liberis, aut immodicę voluptatis usu ventre intus

MANIVM DIALOGI E LV.

mescente, cruribusue interiit. Pallent sane omnes quicunq; iā huc deflectūt: plerūq; opum gratia p insidias necati. Ignobile pfecto vulgus, & priscis illis nulla ratiōe conferendū. CHA. Atq; id est quod sum̄ opere omnes iure exoptant. MER. Viderer igit̄ vehemēter delinquere, si paulo acerbis a te debitum exigere.

Philippi macedonis, & Alexandri. PHI. Non igit̄ inficiaberis Alexāder ex me prognatū te esse filiū. nā ad Iouē hāmonē genus patrū referens mortē non obijisses. ALE. Neq; vero nescius erā pater, Philippi amynti me esse filiū: sed quia ad res gerendas sic mihi visum erat conducere, commento hoc usus sum vaticini. PHI. Quid ais? Conducibile id tibi visum, ut vatibus impostoribus fallendū te exponeres? ALE. Nō isthuc, sed barbaros in mei admirationē tractos, facilius hoc p̄textu nostro subdidimus imperio. quū nemo unus viribus nostris hactenus restiterit: quippe hac sola opiniōe ducti, q̄ aduersus deum sibi esset preliandū. PHI. Subegisti sane nō nullos quibus sufficere viribus poteras, sed timidos illos, & arculis, peltarijs, ac gerris vimicis prius profligari solitos: nam ij sunt quibus cum tibi semper pugnā capeffere mos fuit. Atqui græcos

O. LVSCINIO INTERPRETE

armis domare, Boeotios, Phocides, Athenienses,
& id genus alios, operis fuerat strenui atq; ma-
gnifici. Arcadū insuper sustinere armaturā, equi-
tatum thessalū, Eleorum iaculatores, Mantineos
peltis instructos: aut cum Thracibus, Illyricis, Pe-
onibus ue manū conferere operosum pfecto at-
q; arduū id fuisset inprimis. Ceteræ Mēdos, Per-
sas, & Chaldeos delictos ac plurimo auro cōspi-
cuos, nō satis cōpertū habeo quonā modo ante
te duce Clearcho milleviri bello adorti expugna-
rint, foede in fugā actos anteaq; ad manus ventū
fuisset, ne dicam ad iacula. ALE. At vero Scy-
thę pater, & indici elephantes res sunt non usq;
adeo abiectę & contemptibiles. Deinde q; nec;
per largitionem, aut proditionem mihi venūdari
passus suz victoriā. Sed nec; deieravi unq;, aut p-
nugas a pollicito recessi. fidē q; solui victorię gra-
tia. Adde q; incruenta pugna de Gręcis triūpha-
ui, & Thebęis. Audisti em̄ forte quo pacto in di-
tionem meam postremo cōcesserint. PHI. No-
ui hæc omnia ex Clito, quem tu inter epulas, eo
q; nomē meū celebraret, & meas res gestas cū tu-
is cōferre auderet, trajecto p corpus illius telo tū
iugularas. Macedonicā deīde chlamydē abñciēs,
candyn, persicum amictum, recepisti (ut aiunt)

MANIVM DIALOGI E LV.

& tiam, sequutus quorundā consiliū, reliquisti.
 Vt ne interim cōmemorem, q̄ a Macedonibz, vi-
 ris utiqz liberis, adorari te in animū duxeris. Et q̄
 dem, quod maxime omniū erat ridiculū, victorū
 abs te mores imitatus es. Tempero mihi, ne me-
 morem alia quę turpiter admiseris in mulieres, q̄
 rum usus es consuetudine, maritis interea in leo-
 num claustra reclusis. Qz Ephestionē plus q̄
 esset satis amaris. Vnū proinde est quod solū lau-
 do abs te gestū, in Darij uxore videlicet, forma p̄-
 stante, quia ab illius complexu abstinueris, & ge-
 nitricis illius, atqz filiarz, ne vim paterent curā sus-
 ceperis. Regiū certe id opus extitit, quod tum fa-
 ctitasse te accepimns. ALE. Quomodo aut tibi
 non probatur pater, q̄ in Oxydracis gente indi-
 ca, lubens me in periculum coniecerim: atqz acce-
 ptis plurimis vulneribus, muros primus omniū
 transilierim? PHI. Non probo Alexander. Ne-
 qz id quia pulchrū esse negem, vulnerari quādo
 qz imperatorem, & in subeundis periculis preter-
 tare viam, sed quia ex re tua isthuc erat minime.
 Siquidē pro deo habitus, quos oro risus præbe-
 bas spectatoribus, quando post acceptū vulnus,
 ab exercitu magno tumultu direptus, moerens ac
 ciulans sanguine fluitabas? Adde q̄ lupiē ham

O. LVSCINIO INTERPRETE

mon, magus, vates, & assentatores cuncti quæ te
deū esse prædicauerant, rei mendacij palam tū ar
guebantur. Non em̄ video qualiter risum conti
neat, qui Iouis filium viderit animū deijcere, & in
desperatione rerū efflagitare medicorum auxilia.
Deniq; quū iam tandē mortem obieris, quē cre
das obsecro qui confictā illam adoptionem, qua
Iouis dictus es filius, non carpat maledictis? Po
tissimū ubi dei cadauer porrectū iacere, turgidū
sane, & præter aliorū corporum morem contactu
suo omnia labefactans, aspexerit. Ceterum quod
ais Alexander, tibi fuisse conducibile, quo facili
us rerum potireris: id profecto multū tibi gloriæ
ex bene etiā ac strēne gestis eripuit. Nā q̄q̄ in
signiter multa, tamē dñs longe inferiora agere vi
sus, vacillare ob hoc iudicatus es, & tota ratione
deficere. ALE. Haud quāq; de me isthuc senti
unt mortales quod de dñs. Sed cum Hercule me
& Baccho conferunt, veluti emulū, pariq; cum il
lis gloria certantē. Aornum nanq; lacum ab illis
necdum armis subactum, ego facile coepi. PHI.
Etiāduz videris ista ut Hāmonis filius dicere? qñ
nec Baccho quidē cedis, aut Herculi. Sed nec eru
lescere nosti Alexander, solitamue dediscere ar
rogantiam, teipm dein noscere, vel iam tandē sa

pere, etiam si serius, ubi fato occubueris.

Antilochi, & Achillis. ANTILO.

Q Venam sunt illa Achilles, quæ tu Vlyssi iam,
primū cōmemorādo in mortis dedecus p̄ci-
puū exequutus es, & quidē ignobilit̄ inprimis, ac
Chirone atq; Phœnice, quibus tu aliquādo usus
es p̄ceptoribus, parū digna. Audiui em̄ magis
ex re tua futurum tibi videri, si vilis agricolæ mu-
nus obiens, inopi, cui nec victus suppetat, loces
operam, q̄ ut oībus vitæ functis domineris. Quæ
si rudis quidā p̄læbeius, ex media Phrygia ortus,
atq; imodicus insup etiā vitæ affectator diceret,
ferendū forte id esset, atq; condonanduz nōnihil
rusticitati. Verū ex Peleo prognatū, & ex oī he-
roum numero periculorū cōtemptorē acerrimū,
in tā abiectā & humilem de scīpo descēdere opi-
nionē, scēdū sane atq; pudendū inprimis. Deniq;
ijs quæ in vita strēnue gesseris, equidē haud scio
quomō ista cōueniāt. Nā dum in Pthio regnare
tibi ad senectā usq; licuisset, citra gloriā tamē, tu
gloriosam oppetere mortē maluisti, q̄ potiri re-
gno. ACHIL. Necdū feceram o Nestoris sobo-
les, rerū earū periculū, & qd cui p̄ferrem ignorās,
gloriolā hāc infelicē p̄posui vitæ. Atq; sero iā tan-
dē intelligo q̄ egerim imprudent̄. Apud viuos em̄
reperias forte q̄ res bene gestas celebrent literarū

monumētis: sed hic apud manes nō video q̄ fru
giferū opus effecerim, ubi unus est honos omni
um. Sed neq; vires iam adsunt corporis Antiloche,
aut forma. interciderūt oīa: pari rerū statu visunt
oīa: nullū sapientiæ, aut alterius rei discrimen est.
Adde q̄ nulli iā ex troianorū mortuis formidabi
lis sum, nemini gręcorū venerādus. prorsus idem
cunctis existit de mortuis sermo, siue boni fuerit,
siue improbi. Hęc sunt q̄ me angunt & misere so
licitant: quia nō magis iam loco operas & viuo.

ANTI. At vērō Achilles, quid agat quispiā? qñ
sic natura comparatū est, ut oēs prorsum cogant
semel vitā relinquere, quę lex quū in uniuersū iā
obtinuit, nec abrogari ullo modo queat, patiēter
hānseras: oportet. Ceterę aspice nos quanti pe
nes te sumus. deniq; & Vlysses quoq; post pusil
lū adueniet. Vnde solatiū tibi merito afferet socie
tas: id quod & alijs in rebus plerunq; usu venire
solet. Nō em̄ solus videris in hęc mala cōiectus.
En tibi Herculē, Meleagrū, & alios plērosq; qui
nō parū multos in admirationē traxere: & n̄ qdē
(ni fallor) haud quāq; in vitā vident̄ redituri, si q̄
eos ad inopes & victu indigos mittat ut illis pro
mercede seruiant. ACHIL. Amica qdē hęc est
admonitio: verū haud scio q̄ pacto eorū q̄ in vi
ta agunt mēoria impēdio me excruciat. Q̄q; si
mihi psuadeā, ut vos idē teneat

MANIVM. DIALOGI E LV.

malū, etiam si non palam confiteamini: nequiores
sane in eo, q̃ tacite huiusmodi per quietē tole-
ratis. ANTI. Non equidē Achilles, sed longe ti-
bi prestamus, quippe qui intelligimus, q̃ sit inuti-
le de ijs rebꝫ verba facere. Silere em̃ iā nostrū est,
& ex quo aīo sustinere oīa quę accidunt. ne tibi affe-
ctu isto similes, ridiculī oībus merito videamur.

AEaci, Protefilai, Menelai, & Paridis. AEA.

Q Vamobrē Protefilae in Helenā irruens, strā-
gulas miserā? PRO. Quia huius causa Aea-
ce domū e fundo in mediū euectam, nondūq̃ ab-
solutam, simul cum uxore recens nupta relinq̃ns,
interij. AEA. Author certe huiusce rei Menela-
us est, qui vos ad Troiam usq̃ traxit huius multi-
eris gratia. PRO. Recte ais. nam is mihi iā pe-
tendus est. MENE. Nō me vir optime, sed mul-
to equius Paridē adoriare, qui hospitio a me sus-
ceptus, coniugem meā præter omne phas allexit,
diripuit, abduxit. Vnde iure optimo cōmeritus
est: ut non modo abs te, sed ab oībus simul græ-
cis ac barbaris stranguletur, quorū ille certissima
extitit necis occasio. PRO. Itaq̃ quando melius
iam id visum est, ego te scelestē Paris cōprehen-
sum semel non dimittam e manibus. PA. Inge-
nue fateor Protefilae, non nihil est quo deliqui

O. LVSCINIO INTERPRETE

mus, sed non nisi tuis adiuti artibus. Cur em̄ ne
gem me tuę esse professionis? amator eque sum
ac tu, deinde eiusdem dei subditus imperio. Verę
non est cur expertū te doceam, q̄p̄urgens ac vio
lenta res sit amor. Nā genius quispiā haud dubie
nos impellit quo vult, cui nullę unq̄p̄ vires queāt
resistere. PRO. Bene dicis. utinā igit̄ Cupidinē
deū hic inuadendi nobis copia detur. PA. Ego
tibi facile pro Cupidine respondero quę nullo iu
re possis refellere. Amoris em̄ (dicet) p̄inde ac Pa
ridi forte occasio fui: sed perniciē ipse tu Proteſi
lae tibi citra alterius cuiusuis culpā attulisti. In cō
flictu em̄ Troiano in aciem primus exiliens, obli
tus recens nuptę coniugis, & glorię imodicus siti
tor, periculi avidus, cum primis congregiens oc
cubueras. PRO. Ego pro me respondebo AEa
ce, quę equius audias. Siquidē ego haud quāq̄p̄
necis ip̄e meę author extiti, sed magis fatum, cu
ius ductu primarię belli cohorti inuolutus sum.

AEA. Recte actū. Sed num alius quispiā est q̄
fatum impulerit?

Menippi, & AEaci. MENIP.

PER Plutonium te obtestor AEace, ut mihi oīa
perdiscēdi potestātē facias quę hic sunt apd̄
inferos. AEA. Non admodū in prōptu est Me

MANIVM DIALOGI E LV.

nippe, ut omnia cognoscas. At vero imprimis disce, alterū ex ijs duobus Cerberū esse, alterū portitorē qui te transuexit. Paludē dein nosti, & igneum Phlegethonta, qua tibi huc patuit accessus.

ME. Intelligo hæc. Custodis quippe te vice esse cognoui: regem tartarorū vidi, & furias. Verū homines velim mihi ostendas priscaui, & ex illorū numero potissimum celebriores.

AEA. En tibi hic Agamemnonē. hic Achillem, a quo nō longe abest Idomeneus. deinde Vlysses. insuper Ajax, & Diomedes, optimi quippe viri grecorū.

ME. Pape, quæ abiecta sunt capita illa Homere, iā olim rhapsodis tuis decantata, humi sane procumbentia passim, ac deformia, nullique cognita, denique omnia nil præter puluerē, & inania fabulamenta: ut ne iterū unice demiter hæc rara quidā fragilitate ceruices. Sed hic AEace quis nā est?

AEA. Cyrus. Ille vero Croesus. & post eundē Sardanapalus. post quos Midā videre licet, & Xerxem.

ME. Qui factū est scelestē, ut uniuersa te exhorruerit Grecia, Hellepontū ditioni tuæ adiungentē, & per montes nauigandi cupidum? Aut quis Croesus est?

Sed Sardanapali quæso me sinas caput contundere. AEA. Ne quicquid isthuc tibi concesserim, comminueres enim molliculo homini. & effeminato.

O. LVSCINIO INTERPRETE

crantū. MEMIP. Non profecto, sed magis in
plicas coaptarem femiuiro isti. AEACVS. Si
lubet iam monstrabo tibi sapientes. MEN. Ita
per louē. AEACVS. Primus hic Pythagoras
est. MEMIP. Saluus sis Euphorbē, vel Apol
lon, aut si alius esse malis. PYTHA. Et tu ma
xime o Menippe. MEN. Aureū ne tibi adhuc
femur est? PYTHAGO. Non, sed age, nūquid
viaticum habes in pera? ME. Fabas vir optime,
verū illis tu non vesceris. PYTHAGO. Præ
be solum Menippe, alia enim apud Inferos sunt
decreta. proinde iam didici, q̄ nihil hic fabis cum
hominum pudendis conuenit. AEACVS. As
pice hic Solonem illū Execestidis, Thaletem, &
penes illos Pittacū, aliosq̄ septem omnes, si vi
dere lubeat. MEN. Alacres n̄ solum Aeace mi
hi præter cētos, soliq̄ anxietatis & tristitię omnis
expertes videntur. Sed ille quæso qui veluti pa
nis quidam sub cineritius undiq̄ scatet cineribus,
sed & turgidus est igni, varios mentitus colores,
quinam esse queat? AEACVS. Empedocles
is est Menippe semicoctus, huc ex Aetna mon
te dimissus. MEN. O eripes optime, quid te ad
egit obsecro, ut in crateras te dares præcipitem?

EMPEDOCLES. Melancholia

MANIVM DIALOGI E LV.

quedā Menippe. ME. Nō equidē, deum testor, sed magis cenodoxia, id est vana gloria, fastus & arrogantia te ignitum reddiderūt, eiectis flāmarum vi ferreis illis (quibus usus es) crepidis, tantū te non admodū dignis. Cæteræ nō video quomō istud tibi profuerit diuinitatis cōmentū, quādo te flāmis enecato, tum palam reddideris eā quā antea moliebare imposturā. Socrates vero AEace, ubinam est? AEA. Apud Nestorē & Palamedem, meras illis proferens nugas. ME. Atqui ī pendio cupidus essem illū videndī, si hic liceat hominē cōuenire. AEA. Vidē caluū hunc? ME. Ego hic præ caluos video neminē cōmune (me Hercle) omnibus id est indicīū. AEA. Simum illum dico. ME. Ne in hoc quidē iam ullū discrimen est: quū omnes eque naribus sint contortis.

SO. Men queris Menippe? ME. Te Socrates potissimū. SO. Quid agitur Athenis? ME. Multi ex recentioribus (ut habet fama) philosophantur: quos si ex habitu perpendas & incessu, facile summi apparebunt philosophi. Alij plerique Aristippū emulant, & Platonem: quorū alter unguentū olebat, alter Siculis tyrannis assentari e gregie didicerat. SO. Sed de me quid sentiunt? ME. Felicem prædicant, cunctos in tui admirā

Q. LVSCINIO INTERPRETE

tionem olim tractos aiunt: & omnia hæc te arbitrat̃ur præiudicisse. Sic em̃ (puto) citra cuiusvis gratiã dicẽda veritas est. SO. Multus apd̃ illos mihi super hac re qñq; sermo erat, at illi oĩa veluti cõmentata irridebant. MEN. Sed quinam penes te agunt? SO. Charmides Menippe, & Phædrus, cumq; ijs ex Clinio natus Alcybiades. ME. Eya Socrates, videris mihi nihil præter solitum agere: quãdo etiãdum pulchritudine caperis. SO. Ego qua re alia potissimũ me oblectem nescio. verũ (nisi aliter tibi visum sit) hic prope accumbas. ME. Iouem testor, ad Croesum mihi, & Sardanapalũ abeundũ est, quibus non tam aliã ob causam cõmorabor, q̃ ut eorũ eiulatum audiens rideam efusius. AEA. Et ego quoq; iam abeo, prouisurus ne mortuus aliquis conspectũ nostrũ clam efugiat. multa posthac visurus es Menippe. ME. Abi igit̃ AEace, abunde mihi satis factum est.

Protesilai, & Plutonis. PROTE.

Go te principem, simul ac regem, insup & Iouem nostrũ Pluto, parit̃ cum coniuge illa tua Cereris filia, oratum velim, ne preces asperneris amatorias. PLV. Tu ne es qui nĩa egēs operas? aut num est quispiã cuius votis præbere aures debeamus? PRO. Protesilaus sum ex Iphias

MANIVM DIALOGI E LV.

do progenitus, amator, & gręcorę cōmilito, qui primus ad Troiā pugnans occubui: idq; a te obtinere precib; cupio, ut parumper redire possim in vitā. PLV. Omnes profecto quorq; vita defuncti sunt Protefilae, huiuscemodi sunt amatores. Nemo em̄ ex ijs est qui restitui vitę, magno ardore nō desyderet: verę non fiunt istius rei tantopere adamatę compotes. PRO. Non est tarę tarę princeps, cur vitam adeo vehementer concupiscā, uxoris quā nouissime duxi amore discrucior, relicta em̄ illa in thalamo, nauigio inde digressus sū: atq; nō ita mīto post ifelix ab Hectore in troianorę conflictu trucidatus. Amor itaq; uxorius haud mediocriter me sollicitat, neq; unq; sinet qui escere: nisi tuo beneficio, Imperator inuicte, parumper dimissus, uxoris meę fruar cōsuetudine. PL. Nunquid Letheo flumini labra admoueris Protefilae? PRO. Maximopere o rex, sed vicit vim aque amoris imēnsitas. PLV. Prestolare igit, & indubie tibi psuadeas qñq; futurū, ut & ipa q; huc veniat: quo minus opus est, ut i vitā adhuc profiscaris. PRO. Atqui morę omnis p̄cipiū impatiens sum Pluto, id quod & tu quandoq; in re amatoria didicisti: compertū ex eo nimir; habēs quātarū viriū existat amor, PLV. Quid iuuat

O. LVSCINIO INTERPRETE

obsecro, per dieculam dūtaxat vitam vivere, & mox ad eundē redire luctum? PRO. Persuasus mihi habeo, q̄ facile illam sit pellicere, ut huc rediens, eam adducā comitem, quo iacturā mei solius mortui per diem dimissi, duplicato tibi mortuorum numero refartiam. PLV. Nephas est, perfectō hęc fieri posthac: quando ne retroactō qdē tēpore id quandoq; licuerit. PRO. Sine, te eius rei cōmone faciā Pluto. Orpheus Euridicen abs te & uxore in pari amoris causa restitutā accepit. Sed & Alceste, quę mihi erat cognata, in Herculis fauorē libere dimissa est. PLV. Sic ne visum est tibi, ut formosę illi sponsę recens nuptę iungaris: deformis ip̄e & calvaria renudatus? Aut quonā pacto te asp̄exerit, quē ne agnorit quidē? Id certe scio, q̄ aspectu tuo absterrebit & aufugiet: tūq; re infecta rursus tartara petere cogeris. PROSER. Tu igit̄ Pluto marite, Mercurio iube, ut huic malo medeatur. quod fiet, ubi cōtactu virgę Protefilaum simul atq; in lucē emerferit, iuuentuti restituerit, adeo ut pristinam recipiat formam, quā habebat egrediens thalamum. PLV. Quādo in illa sentētia es Proserpina, reducito eū ad superos, q̄ rursū sponsus fiat. At tu Protefilæ, ne unicū diem tibi statūq; p̄tergrediaris caue.

MANIVM DIALOGI E LV.

Diogenis, Antisthenis, & Cratis. DIO.

QVandoquidē ōciū nobis est o Antisthenes, & tu Crates, cur oro non deambulamus & primos inferni recessus petimus, visuri quinā sint quidue agant ex vita huc demigrantes? ANTI. Quin abimus Diogenes. non enim iniucundum isthuc erit spectaculū, ut alios videas eiulare veluti perditos, precari supplices alios, & pluresq; a Mercurio per collū tractos atq; impulsos, rediētari tamen, & resupinos totis viribus præterfasereniti. CRA. Ego vobis exponam quæ mihi per viam huc descendenti videnda sese obtulerunt.

DIO. Expone obsecro Crates, ridicula enī dictu sunt sat scio quæ vidisti. CRA. Multi quidē alij nobiscū huc descenderunt, sed præter ceteros quidā insignes magis, quippe locuples ille noster cui Ismenodoro nomen est. Deinde Arfaces primas Mediæ, & Horcetes armenius. Ceteri Ismenodorus a prædonibus prope Cithærona Boeotiæ montē, Eleusinā (uti existimo) petens, enecatus, ingemuit: manibus sese accepisse vulnera, & liberos reliquisse iamprimū partu editos, vociferatus. Proinde constant inculabat ausus nimium temerarios, quia Cithærona montē transmississet, & regionē eam quæ est prope Eleutheras urbē, ho-

O. LVSCINIŌ INTERPRETE

stilibus copijs vastatam & desertā trāsiens, duobus tantū comitatus fuerit famulis, quū cymbia quattuor & quinque phialas aureas penes se haberet. Cæteræ Arfaces vir ætate iam senili, & facie, per louē, non illiberali, attamen barbarus, is more confectus, vehemēter indigne ferebat, quod perdes iter facere cogeretur, & nemo equū ad se duceret. nā & is quoque simul cum eo una eademque plaga cōfossus a thrace quodā prope Araxim fluuium in conflictu cum Cappadoce interiit. Arfaces enim primus omniū (ut aiebat) equo vectus, impetū in hostes fecit. At vero thrax illi cōgressus, Arfacis contum, peltam subiens, concussit; hasta illum mox simul atque equū penetrante. ANTI. Quinam fieri potuit Crates, ut uno eodēque ictu isthuc contigerit? CRA. Facile admodum Antisthenes. Nam illo contum viginticubitalem in torque, thrax scuto quidē cauit ictum: sed mucrone deturbatus, correptā hastam in aduersum equi pectus adegit: qui furore concitus, sese præ vehementia sic confodit, ut Arfacis quoque utrūque inguen ad nates usque trans fixerit. Viden qui factum sit, ut equi magis culpa quam hostis interierit? Cæteræ grauitè & iniquo animo tulit, quod veluti plebeio sibi in media turba versandū, & pedibus

MANIVM DIALOGI E LV.

iter ad inferos emetiendum esset. Horcetes proinde ex vulgi cohorte, pedibus sic erat teneris & molliusculis, ut neque consistere humi posset, nec prorsus deambulare: id quod Medis plerumque usu venire solet ubi ex equo descenderint, tum enim suspenso gradu, veluti spinas calcantes, vix summis pedum incedunt articulis. Vbi igitur concidens humi sese prosterneret, neque ulla ratione surrigi, aut promouere volebat, optimus Mercurius in maledicta prorumpens, ad nauim eum traduxi t, me in ea impendio ridente. ANTI. Atqui ego descendens, declinaui vulgi coetum qui tantopere eiulabat. sic enim commodius me nauigaturum confidebam si ceteris cursu anteuenterem, preoccupato praeter alijs loco. Inter nauigandum autem & anteaquam soluere mus, summa me affecit voluptate perpetuus ille & constans omnium fletus. DIO. Huiusmodi quidem vos sortiti estis comites: verum mihi Blepsias e Piræo obtigit foenerator, & Lampis acarnan conductor, Damisque ille diues corinthius, quibus cum descendi, tacitus mecum ipse reputans qualis cuiusque fuisset vitae exitus. Compertum enim habebam Damini haustu veneni porrecti a filio occubuisse Lampin amore Mirtiæ meretriculæ afflictum, exhalasse animam, & Blepsiam lue pestifera attritum

O. LVSCINIO INTERPRETE

primo, deinde misere extictum. siquidē pallor & macies extrema apte hęc indicabāt. Ceterū Dami de inculante filiū, iure (inquam) id tibi ferendum est, qui nonagenarius omnibus indulgens volu- ptatibus, ex mille talentis filio adulescenti duode- uiginti annos nato, quattuor obolos atq; illos q- dem satis gelide ministraſti. Cōuerſus deinde ad Lampin, gemebat em̃ & ille atq; deperibat Mir- tiam ſuam, Acarnan (inquam) cur obſecro Cu- pidinem, & non magis teipm̃ damnas, qui peri- culorū omniū contemptor, intrepidus in acie prę- liorum decertaris, atq; idem tam generoſus bella- torum victor, gemitibus muliebribus, ac fictis la- chrymis captus es. Blepſias deniq; taxationē no- ſtram pręueniens, dementię ſuę palam ſemetipē coarguit, quippe qui perpetuo ſibi viuendum ar- bitratus, opes heredibus quos ſuccedere parum decebat, adſeruarit. Porro dictu mirum, quanta nobis ex iſſce gemitibus voluptas oborta ſit. Sz in ſpecu iam ſumus primoq; tartarorum reſeſſu, unde venientes longe lateq; contueamur oportet. Pape, quanti & q; varij generis huc prope- rant animæ, omnes ubertim lachrymantes. Prę- ter infantes quosdam, & fatuos dumtaxat, qui ſo-
li trifticiam aut mœrorē

MANIVM DIALOGI E LV.

non admittunt. Sed & decrepiti quidā eiulāt: qđ hoc rei est? Forte philtre vitę degustarūt, quibus tantopere capti sunt. At cām sciscitari lubet ex illo qui extremā egit senectam. Heus tu, quid sibi hic vult planctus? aut cuius rei desyderiū te excruciat? quoue pacto in hac ætate mors tibi potuit esse molesta? nunquid alicuius regni sceptras tenebas? PAVPER. Haud quāquam. DIO. Sed satrapa eras? PAV. Non. DIO. Opulentus forte eras, atq; isthuc te male habet, qđ multas delicias morte reliqueris? PAV. Ne hoc quidem, sed propemodū nonagenario mihi tenuē admodum victum, arundo & funiculus piscatorius parabat, quid dicam? nemo me erat pauperior, ad hęc orbus fui, claudus, & caligātibus oculis. DI. Itaq; in tali rerum statu amor te sollicitat vitę?

PAV. Iucundū profecto erat aspicere lucem, & contra emori graue & horrendū. DIO. Falleris vetule, & repuerascis, an ignoras, in hac ætate, qđ cum portitore nostro tibi utiq; cōmunis est, qđ sit naturę debitum? Mirū profecto quā de se iuvenes prębituri sūt opinionē, quādo in ijs quos sequi mortē par erat, veluti pręsentē malorum se necetę medicinam, etiā dum inuenias tantam vitę appetentiā. Sed abeamus, ne quispiā qui ad fau-

O. LVSCINIO INTERPRETE

ces inferni nos reuersos esse viderit, ad fugam adornatos suspicetur.

Menippi, & Tiresiæ. MENIP.

ET si cæcus es Tiresia, non equidē isthuc facile est cognitu in tanta cæcutientiū turba. q̄s em̄ iam ex nobis est cui non adempto visu, inania sint oculorum receptacula? Neq̄ in procliu est admodū ostentare quis Phineus sit, aut quis Linceus. Sed per deos te obtestor, quandoquidē vates aliquando eras, & modo mas, modo fœmina: poetas certe audisti (scio) hæc astruentes: vtrā oro, iucundiores expertus es vitam, virilē ne, an muliebrem? TIRE. Multis partibus Menippe præstat muliebrijs. Liberior sane a negocijs & (me hercle) superior. quum nusq̄ non videas dominari mulieres viris. Adde q̄ nulla illis incūbit necessitas belligerandi, nulla excubias agendi pro muris. Non desyderatur in illis artificiosum eloquium, neq̄ in senatu rogantur sententiam. ME. Audisti in Tiresia Euripidis Medeam, quopacto gynæceum cōmiserata, miseras deplo-
rat mulierculas: q̄ intolerabili obnoxie sint dolori in parturiendo. Sed quoniā in iambos incidimus Medæ, reddas me certiores velim, nū aliquando pepereris in fœmineo illo sexu, an steri-

k in

MANIVM DIALOGI E LV.

lis & sine liberis muliebrem vitam egeris? TIRE.
 Quid isthuc est qđ rogas Menippe? ME. Non
 admodum difficile est atq; anxium Tiresia. Cæte-
 rum nisi molestū fuerit respondeas. TIRE. Ne-
 q; eram sterilis, nec peperī liberos. ME. Sat est.
 An pudendis muliebribus præditus fuisses scire
 volebam. TIRE. Scilicet, præditus fui. ME.
 Succedente igitur tempore portio illa foemnei se-
 xus evanuit & obstructa est, extensaq; ubera cō-
 tabuerūt virilitate, barba in genis protrudente, ubi
 foemina esse desieras. TIRE. Non video qđ sibi
 velit anxia hæc q̄stio: q̄q; conijcere licet, te ijs ve-
 luti confictis denegare fidem. ME. Non inquā
 hīs rebus fidem prorsus negandam. Sed obiter
 quędam abs te statui discere: leuia quidē illa, sed
 de quibus nihil exquisitè sit traditum, an fieri ul-
 lo pacto possint. TIRE. Iam igitur nec alia cre-
 dis, sicubi audias mulieres cōuersas tum in aues,
 tū in arbores, deinde & in bestias, Philomelā in-
 quam, Daphnen, & Lycaonis filiā. ME. Si dñs
 placet ut alicubi illas offendam, in procliui tum si-
 uet, ut quod dicitur sciam. Tu yō num diuinabas
 dū eras mulier, aut simp̄ vates & vir eē didicisti?
 TIRE. Viden ut nescius sis omnium quę mecū
 acta sunt? Quomodo contētionem deorum di-

O. LVSCINIO INTERPRETE

remerim: unde & Iunonis opera captus oculis, a Ioue in vicem eiusce calamitatis diuinādi munus acceperim. ME. Etiamdū in nugis versaris Tiresia? Sed facis ut de cet prognosticum. sic enim apud vos increbuit usus, ut nihil in verbis vestris sanum sit, nihil integrum.

Agamemnonis, & Aiakis. AGA.

¶ Vm furēs ipse te necaueris Ajax, atq; omnes nos ferro petēs tuncaris: quāobrē paulo ante Vlyssēm vaticinaturū neq; itueri ī animū induxeris, neq; affari, sodalem plane & cōmilitonem, qn māgis supbe nimis incedens prēterieras. AIA. Haud immerito id feci Agamemnon. nam is mihi huius vesanię causa est, dum solus armorū cōpetitor extitit. AGA. Itaq; dignū putas, ut ne mine reluctante, citra puluerem tibi victōria paratur? AJAX. Sic equidē existimo, quādo arma hęc familię mihi cēdunt, quippe relicta a nepote. Deniq; vos aliq; viri longe pręstantissimi, meo cum inire certamen detrectastis, palmam meritis meis concedentes, cum hic Laertides, quem ego sæpenumero ab imminente capitis periculo vindicaui, quando cum Troianis cōfligeret, nulla talium in se meritorum meorū habita ratione, pręferri mihi, & in armis vendicandis potior haberi

MANIVM IALOGI DE LV.

voluit. AGA. Ego culpam omnē vir generose,
in Thetidem reſcio, quę hereditario quodā iure
tibi veluti cognato tradenda, in cōmune omni-
bus proposuit. ALAX. Non profecto, ſed Vly-
ſſis dumtaxat opera totum id accidit. AGA. At
qui venia dignus eſt homo: quiſquis glorię, rei lō-
ge omniū iucundiſſimę, paulo eſt appetētior: cu-
ius gratia nemo noſtrū non cuncta ſubiret peri-
cula. Huc accedit quod cauſam euicit ex Troiano-
rum iudicum ſententia, qui aduerſus te pronūcia-
runt. ALAX. Nō me præterit cuius impulſu cō-
demnationis in me arbitrium exceperim: verū de
numine palam efferre quippiam, nephas. Cæterę
ſic habeto Agamemnon, a ſimultate quę mihi cū
Vlyſſe eſt, temperare nequeo, ne ſi Minerua q-
dem id faciendum decreto ſuo imperet.

Minois, & Soſtrati. MINOS.

PRædo hic Soſtratus in Pyriphlegethontem
cōſciat Mercuri, ſacrilegus vero ille chime-
ræ exponatur dilacerandus, relicto interim tyrā-
no hoc penes Prometheū, quo & illi epar æque
perpetuo vulturum laniatu ut iſti pateat. At vos
pij boniq; q̄primū Blyſium campum petite, bea-
torę inſulas habitaturi. Nam hæc eſt quę vos me-
rito maneat merces, ob res bene geſtas in vita.

O. LVSCINIO INTERPRETE

SOSTRA. Audi obsecro Minos, nisi iniqua
admodū videant quę sum narraturus. MI. Nū
rursus audiam, aut necdū exacta indagine impro
bum te esse compereris? SOSTRA. Comperi
sane: sed tu interim quo iure poenas sim daturus,
dispieas velim. MI. Et quidem, si liceat semel re
cte decreta rescindere. SOSTRA. Attamē re
spondeas precor Minos, nā breue est quod dicā.

MI. Age dicas, modo citra longas ambages. qñ
& alij iam nostrū subituri sunt iudiciū. SOST.
Quę in vita cōmisi, fato ne urgente peracta sunt,
an mea sponte? MI. Fato arbitror. SOSTRA
Igit iam plane cōstat illius nos subditos imperio,
morigerari quoq; eidem, quotquot recte, aut im
probe aginius. MI. Bene. & Clotho has sibi vē
dicat partes, quippe quæ cuiq; in lucē edito mox
prescribit viuendi, gerendarūq; rerum ordinem.

SOSTRA. Itaq; si ad eēdem faciendā vi cuius
piam cui refragari nequeas adactus sis, veluti li
ctor iussu iudicis hominē iugulans, aut satelles di
cto principis audiens, si vitam hominī eripiat, in
quem occasionē necis reijcias tanq; in authorē?

MI. Perspicuū est q; in iudicem, aut principem,
perinde atq; mucro omni culpa vacare dinoscit,
eo q; vice instrumēti est, atq; illius volūtati paret

MANIVM DIALOGI E LV.

qui potiorē præbet cedis causam. SOSTRA. Agedum Minos, quandoquidem abunde nobis suppetunt exempla, si quis a domino suo ad aliquem cui aurum argentūue offerat, mittatur, cui acceptum referri debet? aut cuius munificentiae adscribendum existimas huiuscemodi beneficiū?

MI. Mittenti plane domino, nam is qui obtulit ministerio suo fungitur. SOSTRA. Vides igitur quod inique nobiscum agatur, si per fidum ministerium, id quod Clotho fieri iussit exequentes, poenis acerrimis plectendi destinemur. quum gratia quedam nobis ob seruitia in rem aliorum impensa, iure optimo deberetur. Vt ne id interim dicam, quod coacti mandatis quibus reniti nemo poterat, omnia effecimus. MI. Multa sunt, si exacte tecum pensites Sostrate, quæ hac via præter rationem fieri videas, toleranda tamen. Verum tu (ni fallor) ut prædo, ita & sophista es: & dignum est, ut fructum aliquem ex hac tua quaestione assequaris. Heus tu Mercuri, dimittito hunc atque a cruciatu vindicato. Ceterum Sostrate ne manes alios pares quaestiones mouere doceas, etiam atque etiam caue.

